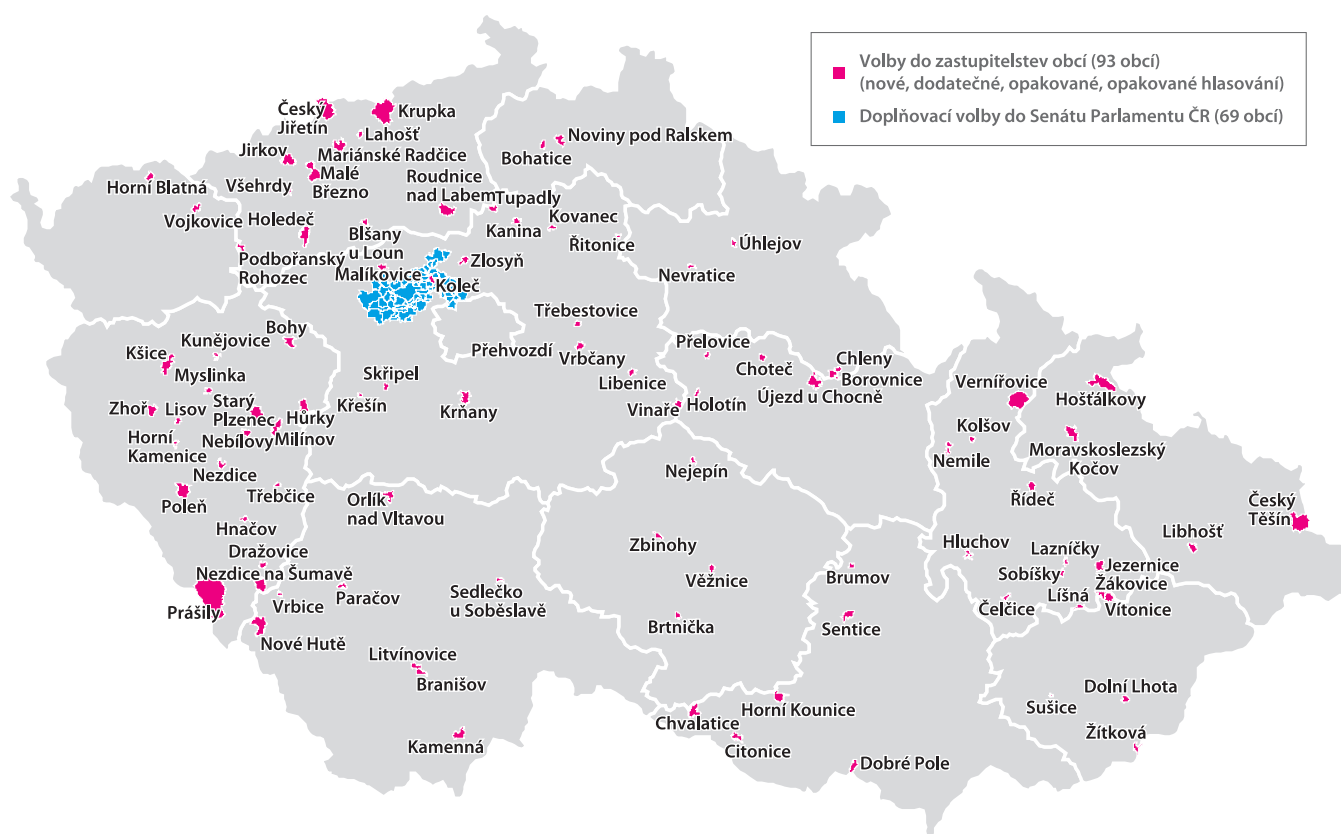

Volby pro nás nikdy nekončí

Na rok 2011 nejsou plánovány žádné celorepublikové volby, přesto si leckde od voleb neodpočinou. Téměř kontinuálně se jim v průběhu roku věnuje i Český statistický úřad. Jen do 2. července se letos volilo ve 162 obcích České republiky.

Obce v ČR, kde se již letos volilo

Zdroj: ČSÚ

Kromě řádných termínů všech druhů voleb nastávají v mezidobí situace, kdy je třeba vyhlásit volby nové, dodatečné, doplňovací, opakované nebo jen opakované hlasování. Nejčastěji jsou v průběhu roku vyhlášovány volby do zastupitelstev obcí, zhruba každé tři měsíce. Především v malých obcích se stává, že počet zastupitelů klesne pod předepsanou hranici a musí se vyhlásit volby nové. Často nejsou v malých obcích kandidátní listiny podány vůbec. Nebo je o práci v zastupitelstvu jen malý

zájem a počet kandidátů nedosahuje potřebného počtu ke zvolení zastupitelstva. Volby se v takové obci neuskuteční a v jiném termínu jsou vyhlášeny volby dodatečné. Není úplnou výjimkou, že se volby uskuteční třeba až napotřetí. Letos se navíc po úmrtí senátora konaly i ne tak časté doplňovací volby do Senátu Parlamentu ČR, a to ve volebním obvodu č. 30 Kladno. Při všech v průběhu roku vyhlášených volbách plní své zákonem dané úkoly i pracovníci Českého statistického úřadu.

Úkoly statistiků

Český statistický úřad je v zákonech o volbách uváděn jako jeden z volebních orgánů. Jeho hlavními úkoly jsou vypracování závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb, zajištění programového vybavení pro účel zpracování voleb a také poskytování výsledků. ČSÚ přebírá od okrskových volebních komisí výsledky hlasování za okrsky, provádí jejich sumarizaci a zveřejňuje výsledky voleb. Zástup-

ce ČSÚ je členem Státní volební komise. Uvnitř úřadu pak úkoly související s volbami prolínají celou organizační strukturou. Z nejvyšších vedoucích pracovníků je složen Vrcholový řídicí štáb voleb. Legislativní otázky, metodiku a organizaci má v gesci oddělení zpracování výsledků voleb. Programové vybavení, přenosy dat a technologie zajišťuje Řešitelský tým. Komunikaci v regionech a přebírání výsledků hlasování od okrskových volebních komisí obstarávají krajská pracoviště ČSÚ

v úzké spolupráci s pověřenými obecními úřady. Finální zpracování výsledků provádí centrální zpracovatelský tým.

Průběh příprav

Práce na přípravě „malých dovoleb“ v průběhu roku začíná zhruba tři měsíce před jejich konáním. Pracovníci v regionech na základě technického projektu a pokynů vydaných ústředím ČSÚ naváží kontakt s příslušným pověřeným obecním úřadem, zkontrolují údaje o obci, počtu volebních okrsků, počtu volených členů zastupitelstva a domluví podmínky pro vytvoření a provoz dočasného volebního pracoviště – přebíracího místa ČSÚ, včetně zajištění techniky a linek k přenosu dat. Dále přebírají od registračních úřadů kandidátní listiny i průběžné změny, rozhodnutí o registraci stran i vylosované pořadí stran na hlasovacím lístku – voličům známá čísla stran. Vytváří elektronický registr kandidátů a registrační úřad upozorňuje na zjištěné chyby, nepřesnosti a duplicitu kandidátů. Podílí se také na školení okrskových volebních komisí, které mají k dispozici metodické pokyny a instruktážní video vytvořené ve spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky. Pro okrskové volební komise, které chtějí využít počítač, je Řešitelským týmem připravováno programové vybá-

Zástupci volební komise předávají výsledky hlasování na přebíracím místě ČSÚ u pověřeného obecního úřadu.

vení, které pomáhá omezit výskyt chyb v zápisech a zrychlit předání výsledků hlasování na přebíracím místě. Celý proces příprav vrcholí plošnou zkouškou zpracování.

Volební finále

Po úspěšném otestování všech úrovní zpracování jsou již lidé i technika připraveni na samotné dny či den voleb. V „malých dovolebách“ do zastupitelstev obcí je asi tím nejvýznamnějším rozdílem oproti řádnému termínu, že volby probíhají namísto dvou dnů pouze v sobotu od 7 do 22 hodin. Pro pracovníky na přebíracích mís-

tech to znamená nástup do práce ve večerních hodinách a ukončení činnosti v lepším případě kolem půlnoci, někdy až nad ránem.

Náročnější to mají okrskové volební komise, které po celém dni ve volební místnosti začínají teprve v deset hodin večer počítat hlasy a vytvářet „Zápis o výsledku hlasování ve volebním okrsku“. Po jeho podpisu ho komise převezme na přebírací místo ČSÚ, kde proběhnou kontroly. Bezchybná data jsou převzata do zpracování a dálkovým přenosem uložena v centrální databázi. Téměř okamžitě jsou pak přes internetové rozhraní dostupná v prezentačním systému na www.volby.cz. Komise od ČSÚ dostává opis uložených dat a protokol o jejich převzetí do dalšího zpracování. Pracovníci ČSÚ poté vytisknou zápisy o výsledku voleb v daném území, podepíše je spolu s pracovníky registračního úřadu a protokolárně předají do úschovy zápisy od všech okrskových volebních komisí. V závěru splní i zákonem danou povinnost informovat o výsledku voleb zmocněnce jednotlivých kandidujících subjektů.

Spolupráce je nutná

Ze všeho výše uvedeného je patrné, že v přípravě a zpracování voleb je důležitá hlavně komunikace a organizace. Práce na volbách je specifická tím, že úspěšné zvládnutí nezáleží jen na jednom člověku, oddělení, odboru či sekci. Není dokonce možné zvládnout provedení voleb jen v rámci jednoho úřadu. Musí se na něm zároveň podílet více pracovníků různých úřadů a institucí, spolupracujících firem, policie a samozřejmě obcí. Je důležité umět se domluvit, vycházet si vsstříc a to se zatím daří. To, že v jednotlivých termínech „dovoleb“ v průběhu roku jde vždy jen o několik obcí, nijak nesnižuje náročnost příprav ani samotného provedení. I tady se dodržují harmonogramy a všechny zákonem dané náležitosti. Zapojují se desítky až stovky lidí i veškerá technika, obdobně jako při řádných volbách.

Kde hledat výsledky voleb?

Informace související s volbami je možné najít na adrese www.czso.cz. Na hlavní stránce zvolíte tematickou skupinu Lidé a společnost, pak odkaz Volby a zde už lehce dohledáte informace k organizaci, legislativě, datové výstupy a podobně. Přes interaktivní mapku krajů se dostanete na stránky krajských pracovišť ČSÚ a zde můžete hledat obdobně. Podrobné výsledky voleb až do úrovně jednotlivých okrsků, ale také sumarizace za různé územní či správní celky, najdete na www.volby.cz. Samozřejmě je také přehledné publikování všech typů voleb uskutečněných v průběhu roku jako nové, dodatečné, opakované, doplňovací a další.

Jana Slavníková
oddělení regionálních
analýz a informačních služeb
Středočeský kraj